

Bogusława Skulska*
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

RECENZJA KSIĄŻKI

pt. *Globalizacja i regionalizacja w gospodarce światowej*,
pod redakcją naukową Renaty Orłowskiej i Krystyny
Żołądkiewicz, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne,
Warszawa 2012, ss. 342.

UWAGI WSTĘPNE

Żywiotowość procesów stanowiących motor napędowy dla globalizacji coraz częściej budzi obawy tych podmiotów, które zdają sobie sprawę z własnych słabości oraz potencjalnych zagrożeń. Wobec tego zwrot ku integracji regionalnej obserwowany w różnych zakątkach współczesnego świata wydaje się być atrakcyjną alternatywą dającą nadzieję na budowę nowego ładu.

© Copyright Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Toruniu.

Recenzja wpłynęła 21 września 2012.

* Kontakt: boguslawa.skulska@ue.wroc.pl, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław.

W publikacjach naukowych i wypowiedziach politycznych liderów wielu państw zagrożonych negatywnymi skutkami liberalizacji podkreśla się, iż współpraca na forum regionalnych ugrupowań integracyjnych daje możliwość ściślejszej kontroli nad przebiegiem procesów globalizacji poprzez powołanie odpowiednich instytucji lub stworzenie takiego modelu współpracy, który uwzględni interesy i wartości uznawane przez większość krajów wchodzących w ich skład. Swoją szansę powinny wykorzystać nie tylko kraje wysoko rozwinięte lecz również najuboższe gospodarczo kraje świata, w tym położone w Afryce czy Azji.

Na podstawie wyżej poczynionych uwag należy podkreślić, iż wybór tematu niniejszej publikacji jest uzasadniony zarówno ze względów badawczych, jak i z powodu istniejącego niedoboru literatury naukowej na polskim rynku wydawniczym, która prezentowałaby w sposób holistyczny analizę procesów globalizacji i regionalizacji we współczesnej gospodarce światowej.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PUBLIKACJI

Zjawiska globalizacji i regionalizacji przeplatają się między sobą na różnych płaszczyznach we współczesnej gospodarce światowej i jednocześnie prowokują badaczy do analizy procesów integracji gospodarczej oraz politycznej w różnych regionach świata. Niektórzy teoretycy twierdzą, iż regionalizacja prowadzi raczej do tworzenia ugrupowań o wewnętrznym, ograniczonym co do ilości uczestników charakterze niż do centrów o globalnym zasięgu interesów promieniujących na otaczający ich świat. Z tych powodów nie należy lekceważyć głosów, że trzeba brać pod uwagę występowania w skali międzynarodowej zjawiska nazwanego przez Myrdalę czterdzieści lat temu „efektem fali wstecznej”, który ma polegać na utrwalaniu nierównomierności między regionami. O trendzie przeciwnym (nieuchronności globalizacji) ten sam autor pisze natomiast jako o „współdziałaniu, by nie powiedzieć solidarności międzynarodowej na rzecz internacjonalizacji”.

Przeciwko przywołanej „solidarności” sprawdzającej się w gruncie rzeczy do liberalizacji wszelkich przepływów między gospodarkami, a nie mającej wiele wspólnego z solidarnością polegającą na uwzględnieniu potrzeb słabszych organizmów gospodarczych, zdecydowanie protestuje Stiglitz¹. Uznając, że globalizacja jak najbardziej może przynosić pozytywne skutki, daje jednocześnie do zrozumienia, że nie należy jej trakto-

---

¹ Stiglitz J.E., *Globalizacja*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 32-35.

wać jako w pełni zdefiniowanego procesu o jednym dopuszczalnym charakterze.

Na tle powyższych uwag należy stwierdzić, iż podręcznik przygotowany przez zespół autorski złożony z dziewięciu pracowników naukowo-dydaktycznych z Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego, pod redakcją naukową Krystyny Żołądkiewicz i Renaty Orłowskiej bardzo dobrze wpisuje się w ten dyskurs naukowy na temat współczesnych zależności między globalizacją i regionalizacją oraz skutków tych procesów dla poszczególnych gospodarek narodowych, a także wybranych regionów świata.

Nowe uwarunkowania polityczne, ekonomiczne i społeczne przyczyniły się do wielu zmian w procesie rozwoju i standardach funkcjonowania poszczególnych gospodarek, a także ugrupowań regionalnych. I chociaż literatura dotycząca różnych aspektów globalizacji, jak i zagrożeń związanych z jej rozwojem jest bardzo bogata, to jednak zauważa się brak kompleksowych analiz i opracowań badających wieloczynnikowe oddziaływanie globalizacji i regionalizacji w gospodarce światowej. W tym sensie przygotowana publikacja wypełnia lukę w badanym obszarze wiedzy.

Książka została skonstruowana w sposób bardzo przyjazny dla Czytelnika. A mianowicie jest złożona z dwóch wzajemnie powiązanych i merytorycznie dopełniających się części. Część pierwsza, złożona z dziewięciu rozdziałów, została poświęcona procesom globalizacji gospodarki światowej. Natomiast w części drugiej, zbudowanej z siedmiu rozdziałów, przedstawiono dyskusję na temat teoretycznych aspektów regionalizacji oraz wzbogacono ją przykładową analizą tego zjawiska w wybranych regionach świata.

W części pierwszej zatytułowanej „*Procesy globalizacji gospodarki światowej*” Czytelnik znajdzie zarówno podstawowe treści merytoryczne, które wprowadzą go w arkaana tych procesów, jak i uświadomią mu współzależności pomiędzy najważniejszymi podmiotami gospodarki światowej, a także zapoznają go z globalnymi powiązaniem na międzynarodowych rynkach towarowych, usługowych, finansowych oraz na rynku pracy. Autorzy, którzy przygotowali tę część podręcznika uchwycili również najbardziej aktualne trendy we współczesnej gospodarce światowej, a mianowicie podkreślili znaczenie konkurencyjności i innowacyjności w erze globalizacji, a także zjawisko dyfuzji kultur, jakie towarzyszy procesom globalizacji.

Część druga niniejszej publikacji pod tytułem: „*Procesy regionalizacji gospodarki światowej*”, dostarcza Czytelnikowi – w kolejnych rozdziałach – wiedzę na temat istoty i korelacji między pojęciami regionalizacji i regionalizmu, a następnie ukazuje specyfikę procesów integracyjnych w Europie, Ameryce Północnej i Południowej, w regionie Azji i Pacyfiku

oraz na Bliskim Wschodzie i w Afryce. Autorzy niniejszego rozdziału uważają również ponadregionalny wymiar integracji gospodarczej, o czym świadczy zwięzła charakterystyka porozumień integracyjnych w obrębie Wspólnoty Niepodległych Państw oraz Strefy Wolnego Handlu Australii i Stanów Zjednoczonych. Przygotowanie tak rzeczowej a zarazem naładowanej olbrzymia dawką wiedzy publikacji wymagało od wszystkich Autorów analizy szeregu dokumentów źródłowych dotyczących poszczególnych ugrupowań integracyjnych funkcjonujących na różnych kontynentach.

Nie jestem w stanie dokonać streszczenia czy też oceny poszczególnych rozdziałów ze względu na objętość tej recenzji, lecz pragnę podkreślić, iż recenzowana publikacja ma charakter kompetentnej analizy ekonomicznej w świetle teorii ekonomii i pokrewnych jej dyscyplin naukowych. Cechuje ją konsekwencja metodologiczna, właściwa dla warsztatu ekonomisty.

Praca, jak przystało na dzieło akademickie, zawiera na początku każdego rozdziału informacje dla Czytelnika, czego dowie się studiując jego treść, a na końcu pytania kontrolne, które pozwalają na sprawdzenie własnego stanu wiedzy oraz ułatwiają studiowanie poszczególnych zagadnień. Zamykający publikację zbiór literatury pozwala na rozszerzenie horyzontów spojrzenia oraz zachęca do pracy nad źródłami.

Dobrze, że publikacja została opatrzona wykazem skrótów, ułatwia to bowiem percepcję poczynionych wywodów. Zaletą opracowania są liczne przykłady wyróżnione w ramach, duża ilość danych statystycznych, zestawionych m.in. w tabelach. Problemy są zilustrowane także poprzez wykresy oraz rysunki. Szkoda tylko, że na końcu pracy nie ma ich spisu, co ułatwiłoby poszukiwanie stosownych informacji.

Na wysoką ocenę zasługuje również przejrzysta konstrukcja pracy zarówno pod względem logiki i sekwencji wyводу, jak też samego ujęcia redakcyjnego, co przy tak dużej grupie autorów zawsze stanowi duże wyzwanie dla redaktorów naukowych. Jej zaletą jest także dobre wykorzystanie materiałów źródłowych.

PODSUMOWANIE

Podkreślając jeszcze raz wysokie walory naukowe publikacji zawarte w dokonanej recenzji oraz wskazując jej główne atuty: ogrom wiedzy zawarty w pracy, solidnie przygotowane i wykorzystane różnorodne narzędzia badawcze, a także umiejętność prowadzenia badań i wnioskowania należy stwierdzić, iż podręcznik będzie nieocenionym źródłem wiedzy dla studentów studiujących międzynarodowe stosunki gospodarcze, ekonomię, nauki polityczne oraz stosunki międzynarodowe. Stanowi ona również

kompendium wiedzy potrzebne przedsiębiorcom, pracownikom dyplomatycznym oraz politykom, którzy w codziennej pracy kontaktują się z partnerami z różnych regionów świata.

Dokonana przez poszczególnych Autorów identyfikacja podjętych problemów badawczych i ich interpretacja pozwalają stwierdzić, że niniejsza publikacja stanowi oryginalne i metodologicznie w pełni poprawne opracowanie istotnego tematu naukowego i praktycznego zarazem. Na wysoką ocenę zasługuje także formalna strona całej pracy.

